

КОДЕКС
академічної доброчесності в Національній академії
Служби безпеки України

I. Загальні положення

1. Кодекс академічної доброчесності в Національній академії Служби безпеки України (далі – Кодекс) розроблено відповідно до законів України “Про освіту”, “Про вищу освіту”, інших актів законодавства України, розпорядчих документів Національної академії Служби безпеки України (далі – НА СБУ), з урахуванням специфічних умов освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Служби безпеки України.

Кодекс є складовою системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності НА СБУ, спрямований на забезпечення практичної реалізації положень статті 42 Закону України “Про освіту” та встановлює комплекс процедур із їх дотримання.

2. Мета Кодексу – створення середовища, що сприятиме навчанню й науковій діяльності, обміну знаннями, впровадженню інновацій, інтелектуальному розвитку здобувачів освіти, наукових, науково-педагогічних співробітників (працівників), інших учасників освітнього процесу, поширенню морально-етичної культури взаємовідносин.

3. Кодекс базується на етичних принципах та правилах, дотримання яких усіма учасниками освітнього процесу сприятиме підвищенню ефективності останнього.

4. Суб’єкти академічної доброчесності є учасники освітнього процесу: наукові, науково-педагогічні співробітники (працівники), інші посадові особи НА СБУ (далі – співробітники (працівники)); курсанти, студенти, слухачі, аспіранти, докторанти (далі – здобувачі освіти).

II. Основні етичні принципи

1. Основою доброчесності всіх без винятку співробітників (працівників) і здобувачів освіти в НА СБУ є дотримання таких етичних принципів:

чесність – систематичне уникнення шахрайства, обману, крадіжок та будь-якої безчесної поведінки;

правдивість – необмежене прагнення істини, вільне й відкрите поширення знань та їх вдосконалення (збагачення);

прозорість – доступність і відкритість інформації, правил, планів, процесів та дій, які передбачають, що учасники освітнього процесу зобов'язані діяти відкрито, передбачувано й зрозуміло;

взаємоповага – повага до гідності інших, їхнього фізичного та психічного здоров'я, дотримання принципу колегіальності та співпраця з іншими учасниками освітнього процесу;

довіра – впевненість усіх учасників освітнього процесу в чесності один одного та можливість покластися один на одного;

підзвітність – використання належним чином учасниками освітнього процесу делегованих їм повноважень;

справедливість – неупереджене, однакове ставлення до всіх учасників освітнього процесу, позбавлене дискримінації та нечесності;

рівність та соціальна справедливість – рівний доступ до освіти незалежно від політичних, релігійних та інших переконань, статі, гендерної ідентичності, етнічного, соціального, національного походження, стану здоров'я, інвалідності;

демократичне управління – управління системою вищої освіти та НА СБУ повинно базуватись на залученні усіх відповідних учасників освітнього процесу та етичному виконанні своїх повноважень керівниками різних ланок;

якісна освіта – відданість учасників освітнього процесу ідеї досягнення найвищої можливої якості освіти;

самовдосконалення та вдосконалення системи – визнання можливості й докладання максимальних зусиль у постійному вдосконаленні освітньої системи, зокрема через власний професійний розвиток;

інституційна автономія – визнання потреби у відповідній самостійності для уникнення надмірного централізованого політичного контролю за освітньою системою;

міжнародна співпраця – визнання учасниками освітнього процесу важливості міжнародної колаборації в освіті.

III. Етичні правила

1. Співробітники (працівники) та здобувачі освіти НА СБУ повинні: виконувати вимоги законодавства України та внутрішніх нормативних документів;

дотримуватися етичних принципів;

сприяти становленню й розвитку партнерських відносин між науковими, науково-педагогічними співробітниками (працівниками) та здобувачами освіти;

створити та підтримувати атмосферу довіри, відповідальності й взаємодопомоги в академічному співтоваристві;

протидіяти конформізму в атестації кадрів, під час присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань;

не чинити дій, які можуть безпідставно завдати шкоди репутації інших науковців, творчих колективів, наукових установ і організацій.

2. Дотримання академічної доброчесності науковими, науково-педагогічними співробітниками (працівниками) НА СБУ передбачає:

посилання на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

дотримання норм законодавства про авторське право й суміжні права;

надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну наукову, науково-педагогічну й творчу діяльність, сприяння їх упровадженню в освітній процес;

контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти;

об'єктивне оцінювання результатів навчання.

3. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти НА СБУ передбачає:

самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;

посилання на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей, авторами яких є інші особи;

дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації;

застереження інших осіб щодо вчинення дій, які суперечать нормам академічної доброчесності.

IV. Порухення академічної доброчесності та види відповідальності за них

1. Порухенням академічної доброчесності вважається:

академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових без посилань на джерело інформації своїх раніше опублікованих текстів;

фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;

отримання неправомірної вигоди (недотримання вимог законодавства про запобігання та протидію корупції в освітньому процесі) – пропонування чи отримання неправомірної винагороди (коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру) з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі при оцінюванні результатів успішності, виконання навчальних чи дослідницьких завдань;

необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

2. За порушення академічної доброчесності співробітники (працівники) НА СБУ притягуються до такої академічної відповідальності:

дисциплінарна;

відмова в присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання;

клопотання про позбавлення присудженого наукового ступеня чи присвоєного вченого звання;

відмова в присудженні або клопотання про позбавлення присудженого педагогічного звання, кваліфікаційної категорії;

інші заходи відповідно до вимог законодавства України.

3. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти НА СБУ притягуються до такої академічної відповідальності:

скасування результатів оцінювання письмових робіт;

повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);

повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;

позбавлення пільг з оплати навчання (у разі наявності);

відрахування з НА СБУ;

інші заходи відповідно до вимог законодавства України.

4. Види академічної відповідальності (у тому числі додаткові та/або деталізовані) співробітників (працівників) та здобувачів освіти НА СБУ за конкретні порушення академічної доброчесності визначаються спеціальними законами та/або внутрішніми положеннями НА СБУ, що мають бути схвалені Вченою радою та погоджені з відповідними органами самоврядування здобувачів освіти в частині їхньої відповідальності.

5. Відповідальність за дотримання цінностей академічної доброчесності є водночас особистим обов'язком кожного та справою НА СБУ загалом. Кожен співробітник – здобувач освіти, викладач, дослідник, керівник – відповідальний за дотримання принципів академічної доброчесності в освітній, викладацькій та науковій діяльності.

V. Запобігання порушенню академічної доброчесності

1. Для запобігання порушенню академічної доброчесності використовується комплекс профілактичних заходів:

інформування співробітників (працівників) та здобувачів освіти про необхідність дотримання правил академічної доброчесності, професійної етики;

- поширення відповідних методичних матеріалів;
- проведення семінарів (занять) з учасниками освітнього процесу з питань інформаційної діяльності, правильності написання наукових, навчальних робіт, дотримання правил опису джерел та оформлення цитувань;
- посилення контролю наукових керівників курсових та кваліфікаційних робіт щодо правильного оформлення посилань на джерела інформації в разі запозичень ідей, тверджень, відомостей тощо;
- перевірка індивідуальних (творчих), курсових і кваліфікаційних робіт на академічний плагіат;
- експертна оцінка та/або технічна перевірка (за допомогою спеціалізованих програмних засобів) щодо наявності ознак академічного плагіату в дисертаційних дослідженнях, підготовлених до захисту, наукових виданнях тощо.

VI. Механізм виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності

1. У НА СБУ створюється уповноважений колегіальний орган (комісія) з розгляду питань про порушення правил академічної доброчесності, або така комісія формується ректором НА СБУ в кожному конкретному випадку порушення. Для забезпечення проведення справедливого та неупередженого розгляду така комісія повинна діяти колегіально (у складі не менше 3-5 осіб).

До складу комісії призначаються особи, переважно, зі співробітників (працівників) НА СБУ, які мають відповідну компетенцію, досвід роботи та репутацію. Як виняток, за рішенням керівника, до складу комісії можуть бути запрошені представники іншого закладу вищої освіти, наукової установи, організації, якщо це необхідно для уникнення конфліктів інтересів або для забезпечення умови щодо наявності специфічних знань та/або досвіду. Якщо скарга в порушенні етичних стандартів стосується здобувача освіти, до складу уповноваженої комісії включають представника студентської ради або іншого представницького органу здобувачів освіти.

2. Основним завданням комісії є забезпечення дотримання таких базових принципів недопущення прийняття несправедливих рішень:

конфіденційність (оскільки навіть чутки про порушення етичних стандартів членом академічної спільноти можуть завдати непоправну шкоду його репутації, важливо забезпечити конфіденційність та не допускати поширення інформації за межі відповідних регламентних процедур. Лише учасники процедури розгляду порушення правил академічної доброчесності можуть бути обізнані із змістом претензій);

презумпція невинуватості (жодна особа не може вважатися винною, доки її вина не буде доведена в установленому законодавством порядку);

невідворотність покарання (адекватна реакція зі сторони академічної спільноти на кожен установлений та доведений факт порушення етичних правил);

змагальність (процес розгляду має передбачати можливість представлення учасниками своїх доводів, міркувань та доказів по суті справи. Цим обставинам та фактам має бути надана повна та об'єктивна оцінка).

3. Кожна особа, стосовно якої розпочато вивчення питання про порушення нею академічної доброчесності, має такі права:

ознайомлюватися з усіма матеріалами перевірки щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності, подавати до них зауваження;

особисто або через представника надавати усні та письмові пояснення або відмовитися від надання будь-яких пояснень, брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності;

знати дату, час і місце та бути присутньою під час розгляду питання про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення до академічної відповідальності;

оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності до органу, уповноваженого розглядати апеляції, або суду.

4. Рішення комісії може бути оскаржене в письмовій формі не пізніше наступного робочого дня з моменту ознайомлення з ним.

Апеляція має бути подана в письмовому вигляді до комісії, яка готує весь пакет документів (у тому числі стенограми та звукозаписи засідань комісії з розгляду справи) й передає на розгляд ректору НА СБУ.

Підстави для оскарження можуть мати процесуальний або змістовий характер.

Остаточне рішення приймає ректор або інша особа, яка призначається ректором і якій делегуються всі повноваження щодо розгляду справи.

5. Якщо в процесі розгляду порушення правил академічної доброчесності факт такого порушення встановлений та доведена вина відповідача, рішення про застосування заходів виховного або дисциплінарного характеру приймається в установленому порядку.

VII. Прикінцеві положення

1. Цей Кодекс схвалюється рішенням Вченої ради та вводиться в дію наказом НА СБУ.

2. Зміни та доповнення до Кодексу вносяться у встановленому порядку.

Схвалено рішенням Вченої ради НА СБУ

Перший проректор (з навчальної роботи)